

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Anna Dziergawka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 23 maja 2024 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy **S. Z.**

skazanego wyrokiem łącznym

z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku

z dnia 15 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 1299/22

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu Gdańsk-Północ w Gdańsku do ponownego
rozpoznania.**

Antoni Bojańczyk Marek Motuk Anna Dziergawka

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w części wstępnej wyroku z dnia 15 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 1299/22, wskazał, że S. Z. został prawomocnie skazany w sprawach zakończonych:

1. wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt II K 88/19, którym to za czyn z art. 244 k.k., popełniony w dniu 21 października 2016 r., orzeczono wobec S. Z. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz zakaz prowadzenia pojazdów na 3 lata;
2. wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 3 lipca 2020 r., sygn. akt II K 191/19, którym to za czyny z art. 286 § 1 k.k. i inne, popełnione w kwietniu, maju, czerwcu i lipcu 2013 r., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. orzeczono wobec S. Z.: dwie kary pozbawienia wolności w wymiarze po 3 miesiące każda oraz karę roku pozbawienia wolności; w miejsce tych kar orzeczono karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby; Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wskazał, że „zarządzono wykonanie tej kary”.

W części dyspozytywnej przedmiotowego wyroku łącznego Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku zawarł następujące rozstrzygnięcia:

1. na podstawie art. 91 § 2 k.k., art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył skazanemu kary pozbawienia wolności orzeczone prawomocnymi wyrokami opisanymi w punktach 1 i 2 części wstępnej wyroku, wymierzając karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w pozostałym zakresie wyroki podlegające łączeniu pozostawił do odrębnego wykonania;
3. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;
4. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 23 grudnia 2022 r. (k. 83-84 akt o sygn. II K 1299/22).

W dniu 29 marca 2024 r. (data prezentaty) kasację od ww. wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając to orzeczenie w całości, na korzyść S. Z.

Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, tj. art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. oraz art. 89 § 1a i § 1 b k.k. i art. 86 § 1 k.k., „poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, wynikających z materiałów ujawnionych w toku rozprawy, a mianowicie dotyczących przebiegu postępowania wykonawczego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku pod sygn. akt II K 191/19 i w konsekwencji błędne przyjęcie, że wymierzona wyrokiem z dnia 3 lipca 2020 r. o tej sygnaturze (prawomocnym w dniu 2 października 2020 r.) kara łączna 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, została zarządzona do wykonania - postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2022 r., co skutkowało połączeniem, na podstawie art. 91 § 2 k.k., art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k., wchodzących w jej skład kar jednostkowych pozbawienia wolności (jednej w wymiarze 1 roku i dwóch w wymiarze 3 miesięcy) z karą tego samego rodzaju - w rozmiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem tegoż Sądu o sygn. akt II K 88/19 (prawomocnym w dniu 10 października 2019 r.) oraz orzeczeniem kary łącznej 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy wymienione postanowienie (po rozpoznaniu zażalenia skazanego) zostało uchylone postanowieniem ww. Sądu z dnia 6 września 2022 r., sygn. akt XII Ko 2705/22, w związku z czym łączeniu podlegały kary pozbawienia wolności orzeczone z warunkowym i bez warunkowego ich zawieszenia, a więc podstawą wymierzenia bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności, powinny być przepisy art. 89 § 1a i § 1b k.k. i reguły w nich zawarte, a w konsekwencji wymierzenie kary łącznej powyżej górnej granicy dopuszczalnego jej ukształtowania, która wynosi 1 rok i 3 miesiące”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, stąd też – zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 535 § 5 k.p.k. – podległa uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron.

Podzielić trzeba stanowisko skarżącego, że sąd rejonowy wadliwie ustalił sytuację prawną skazanego S. Z. w zakresie jednej z kar pozbawienia wolności, które stanowiły przedmiot zaskarżonego wyroku łącznego. Mianowicie, sąd ten błędnie przyjął, iż orzeczona w sprawie o sygn. akt II K 191/19 kara łączna 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania) – w dniu wydania zaskarżonego kasacją wyroku łącznego – podlegała wykonaniu. Rzeczywiście, postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 11 sierpnia 2022 r., zarządzono wykonanie ww. kary 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności – i ten stan rzeczy został następnie uczyniony podstawą zaskarżonego wyroku łącznego. W ustaleniach tych zupełnie pominięto jednak, że ww. postanowienie o zarządzeniu wykonania kary zostało uchylone w dniu 6 września 2022 r., a powodem tej decyzji było przywrócenie skazanemu terminu do wniesienia apelacji w sprawie o sygn. akt II K 1859/21, będącej podstawą zarządzenia wykonania zawieszanej kary w sprawie o sygn. akt II K 191/19 (zob. postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 6 września 2022 r., sygn. akt XII Ko 2705/22 – k.87-88 akt o sygn. II K 1299/22).

Sąd rejonowy przy wydaniu zaskarżonego kasacją wyroku łącznego błędnie zatem przyjął, że karami podlegającymi łączeniu są dwie kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, podczas gdy prawidłowo ustalona sytuacja prawna S. Z. wskazuje, że tylko jedna z nich miała charakter bezwzględny, druga zaś nadal pozostawała warunkowo zawieszona. Przyczynę wadliwych ustaleń w ww. zakresie upatrywać należy w tym – jak słusznie zauważa skarżący – że sąd rejonowy w toku postępowania o wydanie wyroku łącznego nie zapoznał się z aktami głównymi i wykonawczymi spraw będących przedmiotem rozpoznania, ograniczając się głównie do uzyskania odpisów wyroków skazujących oraz danych o karalności S. Z. (sporządzonych na dzień 13 września 2022 r.), w których zawarto informację, że postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2022 r., zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 191/19 (k.17-19). Niemniej do akt sprawy dołączony został też wydruk z systemu NOE-SAD (k.35), z którego wynika, że postanowieniem z dnia 6 września 2022 r. (sygn. akt XII Ko 2705/22), uchylono ww. postanowienie o zarządzeniu wykonania zawieszanej kary pozbawienia wolności, czego sąd rejonowy przy rozpoznawaniu przedmiotowej sprawy nie dostrzegł.

Powyższe – w aspekcie uchybień procesowych – świadczy o rażącym naruszeniu art. 366 § 1 k.p.k., który ma zastosowanie również w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego. Przepis ten obliguje przewodniczącego do takiego kierowania przebiegiem rozprawy, aby wyjaśnione zostały wszystkie istotne okoliczności sprawy. Okoliczności te winny być wyjaśnione w sposób pozwalający na dokładne ustalenie, czy zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, przy czym nie jest wystarczające ograniczenie się do zbadania przesłanek z art. 85 k.k., lecz konieczne jest nadto dokładne ustalenie treści prawomocnych wyroków na podstawie akt spraw jednostkowych, z uwzględnieniem rozstrzygnięć sądów odwoławczych, a także ich modyfikacji w toku postępowania wykonawczego poprzez decyzje o warunkowym przedterminowym zwolnieniu, warunkowym zawieszeniu wykonania kary orzeczonej w wymiarze bezwzględny, zarządzeniu wykonania kary warunkowo zawieszona etc. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2007 r., sygn. III KK 83/07, LEX nr 277247). W niniejszej sprawie okoliczności dotyczące zapadłych skazań wobec S. Z. nie zostały dostatecznie zbadane, mimo że już informacje zawarte w aktach sprawy (ich źródłem był wspomniany wydruk z systemu NOE-SAD) dawały asumpt do zweryfikowania sytuacji prawnej skazanego w odniesieniu do kwestii warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt II K 191/19. Taki sposób procedowania w sposób oczywisty i rażący naruszał nie tylko dyspozycję art. 366 § 1 k.p.k., lecz w konsekwencji doprowadził również do rażącej obrazy prawa materialnego.

Właściwe ustalenie przez sąd rejonowy powyższej okoliczności – na gruncie prawa materialnego – powinno skutkować rozważeniem przesłanek i zastosowaniem reguły łączenia kar, które określone zostały w art. 89 k.k., a szczególnie w § 1b tego artykułu. W przypadku bowiem łączenia kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania i bez warunkowego zawieszenia wykonania albo samych kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, konieczne jest przeliczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na taką samą karę, ale bez warunkowego zawieszenia wykonania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2019 r., III KK 221/18, LEX nr 2686346). Sposób tego przeliczenia wskazany został w art. 89 § 1b k.k., zgodnie z którym, miesiąc kary

pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Wobec powyższego, w niniejszej sprawie granice kary łącznej powinny być wyznaczane po przeliczeniu kary warunkowo zawieszanej, zgodnie z regułą określoną w art. 89 § 1b k.k. Gdyby sąd rejonowy właściwie ustalił charakter kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt II K 191/19 i zastosował dyspozycję przywołanego przepisu, to możliwy maksymalny wymiar kary łącznej byłby zdecydowanie niższy od kary łącznej orzeczonej zaskarżonym wyrokiem. Rażąco naruszenie prawa miało zatem istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia i skutkowało wydaniem rozstrzygnięcia niekorzystnego dla skazanego.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku łącznego i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy sąd ten uwzględni charakter orzeczonej kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 191/19 oraz wyroki skazujące w innych sprawach S. Z., a następnie rozważy możliwość wydania wyroku łącznego przy zastosowaniu właściwych przepisów prawa materialnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Antoni Bojańczyk

Marek Motuk

Anna Dziergawka

[PGW]

[ms]